

قانون چک برگشتی صیادی

قانون چک برگشتی صیادی در ایران به منظور ساماندهی و افزایش اعتبار چک‌ها و همچنین کاهش مشکلات ناشی از چک‌های برگشتی اجرا شده است. بر اساس این قانون، اطلاعات صادرکننده چک پس از برگشت خوردن، در سامانه‌ای که مربوط به بانک صادرکننده است ثبت شده و برای بانک مرکزی ارسال می‌شود. بانک مرکزی سپس این اطلاعات را با شناسه صیادی تطبیق داده و مورد بررسی قرار می‌دهد.

در صورتی که چک صیادی برگشت بخورد و گواهی عدم پرداخت برای صادرکننده صادر شود، محدودیت‌های مالی برای وی اعمال می‌شود که شامل مواردی مانند عدم امکان افتتاح حساب جدید، عدم صدور کارت بانکی مجدد و عدم امکان صدور و ثبت چک جدید می‌باشد.

این قوانین با هدف مقابله با صدور چک‌های بلامحل، کلاهبرداری و پولشویی به اجرا درآمده‌اند و در راستای افزایش امنیت معاملات و کاهش ریسک‌های مالی طراحی شده‌اند. اگر نیاز به اطلاعات بیشتری دارید یا سوال خاصی در ذهن دارید، لطفاً اطلاع دهید تا بتوانم کمک بیشتری به شما بکنم.

نحوه درخواست دسته چک

همانطور که گفته شد برای دریافت دسته چک متصل به حساب جاری بانکی، صاحب حساب بانکی باید به حساب بانکی مراجعه کرده و مدارک لازم را برای دریافت دسته چک مورد نظر ارائه کند.

مدارک مورد نیاز برای دریافت دسته چک:

۱. ارائه کپی از کلیه صفحات شناسنامه شخص دریافت کننده دسته چک.
۲. یک قطعه عکس.
۳. در صورتی که شخصی دارای حساب مستاجر باشد، لازم است یک کپی از قرارداد اجاره با خود داشته باشد.
۴. فتوکپی تمام مدارک شغلی فرد را به همراه داشته باشید.
۵. حساب یا فتوکپی مدارک اقامت.
۶. جذب یک شخص واقعی به عنوان نماینده شما.

پس از ارائه مدارک مذکور توسط متقاضی درخواست دسته چک، بانک مربوطه شرایط و ضوابط صدور دسته چک را برای مشتری بررسی می‌کند.

این شرایط عبارتند از:

متقاضی باید دارای حساب جاری باشد که به مدت دو سال از افتتاح آن می‌گذرد.

متقاضی باید محل سکونت یا محل کار دائمی داشته باشد.

این شخص هیچ سابقه ای از حساب های بد یا چک برگشتی ندارد.

متقاضی باید دارای حساب پس انداز بلندمدت با حداقل موجودی ۵ میلیون تومان در بانک مورد نظر حداقل به مدت ۶ ماه باز باشد.

اگر تمام شرایط حساب ذکر شده در بالا را داشته باشند، به آنها اجازه داده می‌شود تا درخواست یکی از انواع چک های موجود (چک معمولی، تایید شده یا پس انداز) را ثبت کنند.

نحوه استفاده از دسته چک صیادی

در حال حاضر طبق الزام بانک مرکزی و بر اساس قانون جدید صدور چک، تمامی افرادی که قصد دریافت دسته چک در حساب جاری خود را دارند، تنها می‌توانند دسته چک صیادی دریافت کنند و نیازی به استفاده از چک نیست. برای این کار قبل از هر کاری باید یک حساب جاری در بانک مورد نظر باز کنید و سپس شخصاً به بانک مورد نظر مراجعه کرده و مراحل اولیه دریافت چک صیادی را از سیستم بانکی طی کنید.

پس از اینکه بانک واجد شرایط بودن مشتری را تأیید کرد، او مجاز است نسبت به طی مراحل بعدی دریافت چک اقدام کند.

این مراحل شامل موارد زیر می‌باشد:

پس از استعلام سابقه متقاضی دریافت چک صیادی اگر چنانچه متقاضی دارای چک برگشتی یا سوء سابقه در رابطه با چک باشد باید اقدام به رفع آن نماید.

داشتن یک فرد قابل اعتماد به عنوان نماینده شما در بانک. کلیه مدارک ارسالی به تایید بانک می رسد که در این صورت برای متقاضی چک صادر می شود.

ویژگی های دسته چک صیادی

با توجه به محبوبیت بالای دسته چک صیادی، توجه به مزایا و معایب آن ضروری است. از جمله ویژگی های دسته چک صیاد می توان به موارد زیر اشاره کرد: برای دریافت خدمات مربوط به دسته چک نیازی به مراجعه حضوری به دارندگان چک نیست. امکان دریافت درخواست از صادرکننده چک. کاهش چشمگیر کلاهبرداری های مرتبط با صدور چک های بی اعتبار و بی ارزش. ناتوانی در دزدیده شدن یا گم شدن دسته چک و مواردی از این قبیل

چگونه چک برگشتی را متوقف کنیم؟

چک برگشتی چکی است که گیرنده چک با دریافت پیامی مبنی بر کمبود وجه کافی در حساب بانک برای دریافت و در یافت وجه از بانک دریافت می کند. هم شخص صادرکننده چک و هم گیرنده چک می توانند با انجام اقدامات خاصی از برگشت چک جلوگیری کنند. شخص چک نویس باید اطمینان حاصل کند که در تاریخ تعیین شده وجهی به میزان مندرج در چک در حساب خود دارد.

اقداماتی که دارندگان چک می توانند برای جلوگیری از برگشت چک دنبال کنند:

- 1- موجودی خود را پیدا کنید: موجودی حساب موجود خود را بررسی کنید (که ممکن است با موجودی حساب شما متفاوت باشد). استعلام بانکی را می توان از طریق سیستم های راستی آزمایی انجام داد. (افراد دریافت کننده چک می توانند با ارسال استعلام بانکی به صاحب چک، صورت حساب و وجود یا عدم وجود چک برگشتی را بررسی کنند).
- 2- آینده نگری کنید: برای هزینه های غیرمنتظره پول اضافی در حساب بانکی خود بگذارید. در صورت فراموشی پرداخت و نیاز به پول نقد در مواقع اضطراری، این پول می تواند به شما کمک کند تا هزینه ها را پوشش دهید. اگر به طور مرتب موجودی حساب خود را بررسی کنید، احتمال اینکه چکهای شما برگشت بخورد وجود ندارد
- 3- موجودی حساب بانکی را بررسی کنید: مانده حساب، سپرده ها و برداشت های خود را پیگیری کنید. اگر حساب های خود را موجود کنید، قبل از اینکه بانک اقدامی انجام دهد، مانده حساب خود را خواهید دانست. برای جلوگیری از چک های برگشتی و جریمه ها، تا تاریخ حسابرسی فرصت دارید.

4. با پرداخت کنندگان چک ارتباط برقرار کنید. اگر چکی نوشتید و بعداً متوجه شدید که چک ممکن است برگشت بخورد، سریعاً با گیرنده چک تماس بگیرید. قبل از واریز چک به آنها اطلاع دهید تا آن را برای وصول به بانک نبرند. این باعث صرفه جویی در زمان و هزینه هر دوی شما می شود.

انواع روش های برگشت زدن چک:

در صورت عدم پرداخت مبلغ مربوط به چک صادره، دارنده چک می تواند با بانک تماس گرفته و گواهی عدم پرداخت چک دریافت کند. پس از آن می تواند چک خود را بنویسد و به روش های مختلفی مطالبه وجه کند که به سه نوع کیفری، قضایی و ثبتی تقسیم می شود. اگر چک بدون محل صادر شده باشد، یعنی صادرکننده چک به اندازه مبلغ چک اعتبار مالی نزد بانک نداشته باشد، دارنده چک می تواند از سه روش کیفری، حقوقی و ثبتی نسبت به بازپس گیری وجه چک برگشتی اقدام قانونی لازم را انجام دهد. این روش ها معمولاً به عنوان اجرای چک برگشتی شناخته می شوند با این حال، از منظر تجاری و حقوقی، اجرای چک برگشتی اغلب بر اساس اجرای چک در فرآیند ثبت است. لازم به ذکر است که هر یک از روش های اجرای چک نقدی برای مطالبه پرداخت آن با سایرین متفاوت است و البته آثار و تبعات خاص خود را خواهد داشت. به همین منظور در ادامه این مقاله به بررسی روش های مربوط به اجرای چک برگشتی می پردازیم و هر مرحله و روش را به تفصیل ذکر می کنیم.

روش های برگشت زدن چک ؟

نحوه انجام بازرسی کیفری

اولین روش اجرای چک برگشتی یا برگشت زدن چک روش کیفری است. در این روش در صورتی که چک توسط صادرکننده پرداخت نشود و چک برگشت خورده تلقی شود، دارند چک می تواند از صادرکننده به دلیل تخلف شکایت کند که این شکایت با مراجعه به دادسرا و طرح شکایت برای اخذ مبلغ چک صادر شده پیگیری خواهد شد. در خصوص نحوه اجرای کیفری چک، شایان ذکر است که دارنده چک باید پس از مسدود شدن حساب چک برگشتی، ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ وصول چک بلامحل -گواهی پرداخت چک را مسترد کند. یا گواهی عدم پرداخت بانک را به مراجع کیفری مانند دادسرای عمومی گزارش دهد در غیر این صورت اجرای کیفری چک و مجازات صادرکننده چک دیگر امکان پذیر نیست. البته الزامات مندرج در قانون برای تعقیب کیفری چک برگشتی ضروری است.

مثلا: صادرکننده معادل مبلغ چک در حساب بانکی خود موجودی نقدی یا اعتبار بانکی ندارد و یا پس از صدور چک مبلغی را که چک برای آن صادر شده است از بانک برداشت می کند. همچنین در صورتی که صادرکننده به بانک دستور دهد که وجه چک را پس از صدور آن پرداخت نکند یا چک را به گونه ای تنظیم کند که بانک از پرداخت آن خودداری کند همچنین در صورتی که صادرکننده با علم به بسته بودن حساب خود، چک صادر کرده باشد، می توان از صادرکننده به جرم صدور چک بلامحل به معنای زندان و محرومیت از داشتن دسته چک شکایت کرد.

البته همانطور که اشاره شد باید گفت شکایت کیفری از صادرکننده چک را نمی توان اجرای چک به معنای عام آن دانست؛ زیرا دارنده چک باید پس از اثبات جرم صدور چک بلامحل به یکی از طرق زیر یعنی قانونی یا ثبتی اقدامات قانونی لازم را انجام دهد. همچنین می توانید برای آشنایی بیشتر با روند شکایت کیفری چک های غیرمجاز مقاله زیر را مطالعه کنید.

لازم به ذکر است با راه اندازی سامانه صیاد توسط بانک مرکزی و الزام به ثبت چک و انتقال چک از طریق این سامانه، پیش بینی می شود در سال های آینده حجم شکایات کیفری مربوط به چک های بلامحل در آینده کاهش چشمگیری پیدا کند.

نحوه وصول و نقد کردن و اجرا گذاشتن چک صیاد:

ماده ۲۳ قانون جدید چک می گوید: دارنده چک می تواند با ارائه گواهی عدم پرداخت طبق مقررات قانونی از دادگاه صالح تقاضای اجرای پرداخت چک معیوب و حق الوکاله را بنماید. «**دادگاه** موظف است در صورت احراز شرایط زیر به صاحب حساب، صادرکننده یا هر دو دستور اجرا صادر کند:

الف- در متن چک پرداخت مشروط به رعایت شرط نمی باشد.

ب- متن چک دلالت بر ضمانت معامله یا تعهد چک ندارد.

ج- گواهی عدم پرداخت به دلیل دستور عدم پرداخت طبق ماده (۱۴) این قانون و تبصره های آن صادر نشده باشد

در ادامه این ماده آمده است در صورتی که دارنده حساب بدهکار ظرف ۱۰ روز بدهی خود را به دارنده چک پرداخت نکند برابر قانون اجرای تحریم های اقتصادی با وی برخورد می شود.

بنابراین می توان گفت با توجه به شرایط پیش بینی شده در قانون جدید، در صورتی که چک وجهی نداشته باشد یا دارای کسری مانده باشد، دارنده چک از بانک درخواست صدور گواهی عدم پرداخت یا کسری موجودی می کند. و بانک مربوطه موظف است اطلاعات کامل چک را در سوابق سامانه چک برگشتی بانک مرکزی ارائه و پس از اخذ کد رهگیری، این کد را در گواهی های مذکور ثبت نماید.

دارنده گواهی عدم پرداخت و چک بلامحل می تواند با مراجعه به دفتر دادخواست الکترونیکی و تقدیم دادخواست به دادگاه یا محل استرداد درخواست اجراء نماید.

تفاوت اصلاحات قانون جدید چک با قوانین قبلی در این قسمت است. زیرا در قانون جدید نیازی به صدور حکم قطعی نیست.

پس از صدور اجرائیه ارجاع پرونده به دادگاه، قاضی مکلف است نسبت به چک اقدام کند و در صورتی که وصول محدود یا مشروط نباشد یا عنوان محدودیت در متن قید نشده باشد و یا چک، ضامن معامله یا تعهد، قرار نگرفته باشد و یا نیز گواهی عدم پرداخت به دلیل دستور عدم پرداخت مقرر در قانون چک صادر نشده باشد علیه صاحب حساب یا صادر کننده یا هر دو اجرائیه صادر کند.

صادر کننده چک باید ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ اجرائیه بدهی خود را بپردازد یا با رضایت صاحب چک نسبت به پرداخت یا معرفی وجوهی که به اجرای حکم تعلق می گیرد اقدام کند. در غیر این صورت بنا به درخواست مالک، اجرای احکام دادگستری با تشکیل صنف اجرائیه را به اجرا گذاشته و با توقیف اموال محکوم علیه جهت تامین یا با صدور حکم جلب نسبت به استیفای مبلغ چک اقدام میکند.

مراحل چک برگشتی

۱. **تامین موجودی:** ابتدا باید موجودی لازم برای پوشش مبلغ چک را در حساب خود تامین کنید.

۲. **ارائه لاشه چک برگشتی:** لاشه چک برگشتی را به بانک ارائه دهید.

۳. **ارائه رضایت نامه محضری:** رضایت نامه محضری ذینفع چک را به بانک ارائه دهید.

۴. **واریز مبلغ چک:** مبلغ چک را به همراه سپرده قرض الحسنه جاری واریز کرده و آن را به مدت ۲۴ ماه مسدود نمایید.

۵. **ارائه حکم قضایی:** حکم قضایی مبنی بر رفع سوء اثر از سوابق چک برگشتی را ارائه دهید.

۶. **انقضای مدت نگهداری سوابق:** پس از گذشت مدت زمان مشخص، سوابق چک های برگشتی از سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی حذف خواهد شد.

این مراحل به شما کمک می کند تا فرآیند چک برگشتی را به درستی انجام دهید و از پیامدهای منفی آن جلوگیری کنید. امیدوارم این اطلاعات برای شما مفید باشد. جهت دریافت

مشاوره با دکتر حمید بدر پاچ تماس بگیرید : ۰۹۱۲۷۶۷۸۷۵۱